

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 22. apríla 2021 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Ochrana spotrebiteľa – Smernica 2008/48/ES – Zmluvy o spotrebiteľskom úvere – Smernica 93/13/EHS – Nekalé podmienky – Platba uskutočnená na základe nezákonnej zmluvnej podmienky – Bezdôvodné obohatenie veriteľa – Premlčanie nároku na náhradu – Zásady práva Únie – Zásada efektivity – Článok 10 ods. 2 smernice 2008/48 – Informácie, ktoré má obsahovať zmluva o úvere – Zrušenie určitých vnútroštátnych požiadaviek na základe judikatúry Súdneho dvora – Výklad skoršej verzie vnútroštátnej právnej úpravy v súlade s touto judikatúrou – Časové účinky“

Vo veci C-485/19,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ podaný rozhodnutím Krajského súdu v Prešove (Slovensko) z 12. júna 2019 a doručený Súdnemu dvoru 25. júna 2019, ktorý súvisí s konaním:

LH

proti

Profi Credit Slovakia s. r. o.,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory J.-C. Bonichot, sudcovia L. Bay Larsen, C. Toader, M. Safjan a N. Jääskinen (spravodajca),

generálny advokát: M. Szpunar,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Profi Credit Slovakia s. r. o. v zastúpení A. Cviková, advokátka,
- slovenská vláda, v zastúpení: B. Ricziová, splnomocnená zástupkyňa,
- Európska komisia, v zastúpení: G. Goddin, N. Ruiz García a A. Tokár, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 3. septembra 2020,

* Jazyk konania: slovenčina.

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), zásady efektivity práva Únie, ako aj ustanovení smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (Ú. v. EÚ L 133, 2008, s. 66), osobitne článku 10 ods. 2 písm. h) a i) tejto smernice.
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi LH a spoločnosťou Profi Credit Slovakia s. r. o. týkajúceho sa bezdôvodného obohatenia tejto spoločnosti, ku ktorému malo dôjsť v dôsledku platby vykonanej dlžníkom na základe údajne nekalých alebo nezákonných podmienok v zmluve o spotrebiteľskom úvere

Právny rámec

Právo Únie

Smernica 93/13/EHS

- 3 Článok 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, 1993, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288), stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.“

- 4 Článok 7 ods. 1 tejto smernice stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a subjektov hospodárskej súťaže existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislemu [ďalšiemu – *neoficiálny preklad*] uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených [uzatváraných – *neoficiálny preklad*] so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.“

Smernica 2008/48

- 5 Účelom smernice 2008/48 je v zmysle jej článku 1 harmonizovať určité aspekty predpisov členských štátov, ktoré sa týkajú zmlúv o spotrebiteľskom úvere.
- 6 Článok 3 písm. i) tejto smernice vymedzuje pojem „ročná percentuálna miera nákladov“ (ďalej len „RPMN“) ako „celkové náklady spotrebiteľa spojené s úverom, vyjadrené ako percento ročne z celkovej výšky úveru, prípadne vrátane nákladov v súlade s článkom 19 ods. 2“.

- 7 Článok 10 smernice 2008/48, nazvaný „Informácie, ktoré má obsahovať zmluva o úvere“, v odseku 2 stanovuje:

„Zmluva o úvere zrozumiteľne a stručne uvádza:

...

- g) [RPMN] a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané v čase uzavretia zmluvy o úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto miery;
- h) výšku, počet a frekvenciu splátok spotrebiteľa a prípadne poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami úveru na účely splatenia;
- i) v prípade amortizácie istiny na základe zmluvy o úvere s dobou určitou právo spotrebiteľa vyžiadať si výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky, a to bezplatne a kedykoľvek počas celej dĺžky trvania zmluvy o úvere.

Amortizačná tabuľka uvádza splátky, ktoré sa majú zaplatiť, a lehoty a podmienky ich úhrady; táto tabuľka obsahuje rozpis každej splátky s uvedením amortizácie istiny, úrokov vypočítaných na základe úrokovej sadzby úveru a prípadne i dodatočné náklady; ak úroková sadzba nie je fixná alebo sa dodatočné náklady podľa zmluvy o úvere môžu zmeniť, amortizačná tabuľka zrozumiteľne a stručne uvádza, že údaje v nej uvedené budú platné len do najbližšej zmeny úrokovej sadzby úveru alebo dodatočných nákladov v súlade so zmluvou o úvere;

...“

- 8 Článok 22 smernice 2008/48, nazvaný „Harmonizácia a záväzný charakter tejto smernice“, v odseku 1 stanovuje:

„Keďže táto smernica obsahuje harmonizované ustanovenia, členské štáty nesmú zachovať ani zaviesť vo svojom vnútroštátnom práve ustanovenia, ktoré sa odchyľujú od ustanovení tejto smernice.“

Slovenské právo

Občiansky zákonník

- 9 § 53 Občianskeho zákonníka znie:

„1. Spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len ‚neprijateľná podmienka‘). ...

...

5. Neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.“

- 10 § 107 tohto zákonníka stanovuje:

„1. Právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil

2. Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

...“

- 11 § 451 ods. 2 uvedeného zákonníka vymedzuje „bezdôvodné obohatenie“ ako „majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov“.

Zákon č. 129/2010

- 12 Účelom zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov bolo prebrať do slovenského práva smernicu 2008/48.
- 13 § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej stanovoval, že zmluva o spotrebiteľskom úvere musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, ktoré znáša dlžník, ako aj prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia.
- 14 Slovenský zákonodarca s cieľom dosiahnuť súlad s výkladom článku 10 ods. 2 smernice 2008/48 prijatým v rozsudku z 9. novembra 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842, body 51 až 59), zmenil zákon č. 129/2010 tak, že v znení účinnom od 1. mája 2018 sa v jeho § 9 ods. 2 písm. i) uvádza, že zmluva o spotrebiteľskom úvere musí obsahovať „výšku, počet, frekvenciu splátok a prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia“.
- 15 Podľa § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej sa spotrebiteľský úver „považuje za bezúročný a bez poplatkov“, ak príslušná zmluva okrem iného neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k) uvedeného zákona alebo ak je v nej uvedená nesprávna RPMN v neprospech spotrebiteľa.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 16 Dňa 30. mája 2011 žalobca vo veci samej a Profi Credit Slovakia uzavreli zmluvu o spotrebiteľskom úvere vo výške 1 500 eur s úrokovou sadzbou 70 % a s RPMN vo výške 66,31 %, teda celkovo s povinnosťou vrátiť 3 698,40 eura v 48 mesačných splátkach po 77,05 eura, a to bez špecifikovania rozpisu jednotlivých splátok medzi istinu, úroky a iné poplatky, ktoré znáša dlžník.
- 17 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva jednak, že podľa uvedenej zmluvy si Profi Credit Slovakia mohla od prvého dňa zmluvného vzťahu účtovať poplatok vo výške 367,49 eura za to, že spotrebiteľ bude mať v budúcnosti príležitosť dosiahnuť odklad splátok úveru. Z dôvodu uplatnenia tohto poplatku žalobca vo veci samej nedostal dojednanú sumu 1 500 eur, ale zostatkovú sumu 1 132,51 eura, teda o 24 % menej, hoci ani nebolo isté, či by tento spotrebiteľ v budúcnosti využil splatnenú možnosť odkladu splátok.
- 18 Vnútroštátny súd ďalej uvádza, že RPMN uvedená v tejto zmluve (66,31 %) je nižšia než úroková sadzba (70 %), čo by mohlo súvisieť s tým, že RPMN nebola vypočítaná na základe sumy, ktorú Profi Credit Slovakia skutočne vyplatila. Vnútroštátny súd spresňuje, že nesprávne uvedenie RPMN je podľa slovenského práva spojené so stratou práva veriteľa na zaplatenie úrokov a poplatkov spojených s úverom.

- 19 Dňa 2. februára 2017 sa žalobca vo veci samej po tom, čo vrátil celú sumu úveru, dozvedel od právnikovi o tom, že podmienka uvedenej zmluvy týkajúca sa poplatkov za odklad splátok je nekalá a že údaje o RPMN, ktoré mu boli poskytnuté, neboli správne.
- 20 Žalobca vo veci samej podal 2. mája 2017 žalobu o vrátenie poplatkov, ktoré mu boli podľa jeho názoru účtované neoprávnene. Profi Credit Slovakia sa na svoju obranu odvolávala na premlčanie procesnej legitímácie dotknutej osoby. Rozhodnutím z 15. novembra 2018 Okresný súd Prešov (Slovensko) túto žalobu zamietol.
- 21 Krajský súd v Prešove (Slovensko) ako vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o odvolaní podanom žalobcom vo veci samej, sa domnieva, že predmetnú zmluvu možno vo viacerých ohľadoch považovať za zmluvu, ktorá je v rozpore s pravidlami práva Únie uplatniteľnými v oblasti ochrany spotrebiteľa.
- 22 V prvom rade tento súd uvádza, že podľa ustanovení § 107 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka sa právo na vydanie plnenia z dôvodu bezdôvodného obohatenia premlčí:
- uplynutím dvojročnej „subjektívnej“ premlčacej lehoty, ktorá začína plynúť vtedy, keď sa dotknutá osoba dozvedela o bezdôvodnom obohatení a identifikovala osobu, ktorá sa obohatila na jej úkor, pričom sa zdá, že táto lehota bola v prejednávanej veci dodržaná, keďže medzi tým, ako žalobca vo veci samej získal danú informáciu (2. februára 2017) a podaním jeho žaloby (2. mája 2017) uplynulo menej ako dva roky, alebo
 - uplynutím trojročnej „objektívnej“ premlčacej lehoty, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu, pričom sa zdá, že táto lehota už v prejednávanej veci uplynula, keďže medzi úhradou poplatku, o ktorý ide vo veci samej, a podaním žaloby uplynuli viac ako tri roky, alebo
 - v prípade „úmyselného“ bezdôvodného obohatenia uplynutím desaťročnej „objektívnej“ premlčacej lehoty, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu, pričom sa zdá, že táto lehota v prejednávanej veci ešte neuplynula.
- 23 Vnútroštátny súd v prvom rade uvádza, že objektívna premlčacia lehota troch rokov začína plynúť a k jej uplynutiu dôjde aj vtedy, keď poškodený spotrebiteľ nevedel o nekalej alebo nezákonnej povahe zmluvnej podmienky, ktorá viedla k bezdôvodnému obohateniu. Podľa neho môže takéto vnútroštátne pravidlo porušovať právo na účinnú súdnu ochranu zaručené článkom 47 Charty a byť nezlučiteľné s judikatúrou Súdneho dvora týkajúcou sa ochrany spotrebiteľov stanovenou osobitne smernicou 93/13 a smernicou 2008/48.
- 24 Ďalej za predpokladu, že by sa takáto premlčacia lehota, uplatniteľná napriek možnej nevedomosti na strane spotrebiteľa, považovala za zlučiteľnú s právom Únie, sa vnútroštátny súd pýta, či to isté platí, aj pokiaľ ide o dôkazné bremeno, ktoré znáša spotrebiteľ. V tejto súvislosti uvádza, že slovenské súdy v minulosti uplatňovali vyššie uvedené vnútroštátne ustanovenia spôsobom, ktorý bol priaznivý pre spotrebiteľov, pričom flexibilne akceptovali úmyselnú povahu bezdôvodného obohatenia, čím dotknutým osobám umožnili využiť desaťročnú premlčaciu lehotu, avšak tento prístup bol spochybnený rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. októbra 2018.
- 25 Z uvedeného rozhodnutia podľa neho vyplýva, že spotrebiteľovi, ktorý sa odvoláva na objektívnu desaťročnú premlčaciu lehotu, prislúcha, aby preukázal, že veriteľ mal v úmysle bezdôvodne sa obohatiť na jeho úkor, pričom v prípade neexistencie takéhoto dôkazu je voči nemu možné namietať všeobecnú trojročnú objektívnu premlčaciu lehotu. Slovenské súdy nižšieho stupňa sú podľa vnútroštátneho súdu povinné podriaďiť sa uvedenému rozhodnutiu. Vnútroštátny súd sa však domnieva, že toto rozhodnutie môže byť v kolízii s článkom 47 Charty a zásadou efektivity práva Únie, keďže podľa jeho názoru je pre spotrebiteľa, ktorý nemá k dispozícii všetky informácie, prakticky nemožné predložiť požadovaný dôkaz.

- 26 Napokon v prípade, že by Súdny dvor rozhodol, že takéto dôkazné bremeno je zlučiteľné s požiadavkami práva Únie, nastoľujú sa podľa neho otázky týkajúce sa jednak toho, vo vzťahu ku ktorej fyzickej osobe má spotrebiteľ dokazovať vedomosť o porušovaní jeho práv, ak je veriteľom právnická osoba, a jednak toho, akú intenzitu porušenia svojich práv má spotrebiteľ preukázať.
- 27 V druhom rade vnútroštátny súd uvádza, že v rámci vykonania rozsudku z 9. novembra 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842), slovenský zákonodarca zmenil zákon č. 129/2010 tak, že s účinnosťou od 1. mája 2018 zrušil povinnosť uvádzať v zmluvách o spotrebiteľskom úvere termíny splátok istiny, úrokov a iných nákladov, ktoré znáša dlžník, ktorá sa nachádzala v § 9 ods. 2 písm. k) tohto zákona v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej, pre ktorý je relevantným dátumom 30. máj 2011. Táto povinnosť bola nahradená povinnosťou uvádzať v takýchto zmluvách „frekvenciu splátok“ stanovenou v § 9 ods. 2 písm. i) uvedeného zákona v znení uplatniteľnom od 1. mája 2018.
- 28 Ako však uvádza vnútroštátny súd, v rozhodnutí z 22. februára 2018 Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol, že pokiaľ ide o zmluvy uzavreté pred 1. májom 2018, o akú ide aj vo veci samej, slovenské súdy sú povinné dosiahnuť výsledok vyplývajúci z uvedenej legislatívnej zmeny prostredníctvom eurokonformného výkladu pôvodného ustanovenia vedúceho k tomu, že veritelia sú povinní v takýchto zmluvách uvádzať informácie požadované týmto ustanovením len súhrnným spôsobom, a nie rozpisáním na istinu, úroky a iné náklady spojené s úverom.
- 29 V tomto kontexte sa vnútroštátny súd pýta, či účinky smerníc, ako sú uznané v judikatúre Súdneho dvora, bránia tomu, aby súd členského štátu vykonal vo vzťahu k vnútroštátnemu ustanoveniu, ktoré bolo vyhlásené za nezlučiteľné s právom Únie, výklad, ktorý je v súlade s týmto právom bez toho, aby svoje rozhodnutie odôvodnil alebo aby ho založil na obvyklých metódach výkladu. Pýta sa tiež, či by v prípade, keby dospel k záveru, že výklad v súlade s právom Únie by viedol k výkladu *contra legem*, mohol nechať pôsobiť priamy účinok článku 10 ods. 2 písm. h) a i) smernice 2008/48 a neuplatniť na vzájomný zmluvný vzťah medzi účastníkmi konania vo veci samej dotknuté vnútroštátne ustanovenie, analogicky s tým, čo pripustil Súdny dvor napríklad v oblasti diskriminácie.
- 30 Vnútroštátny súd zdôrazňuje existujúcu súvislosť medzi týmito otázkami a otázkami, ktoré predložil Súdnemu dvoru vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok z 5. septembra 2019, Pohotovosť (C-331/18, EU:C:2019:665), vyhlásený následne po podaní tohto návrhu na začatie prejudiciálneho konania.
- 31 Za týchto okolností Krajský súd v Prešove rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„A.

1. Má sa článok 47 [Charty] a implicitne právo spotrebiteľa na účinný prostriedok súdnej ochrany vykladať tak, že mu odporuje právna úprava v § 107 ods. 2 [slovenského] Občianskeho zákonníka o premlčaní práva spotrebiteľa v trojročnej objektívnej premlčacej dobe, podľa ktorej sa právo spotrebiteľa na vrátenie plnenia z neprijateľnej zmluvnej podmienky premlčí aj v prípade, že spotrebiteľ sám nedokáže vyhodnotiť neprijateľnú zmluvnú podmienku, a toto premlčanie uplynie aj za stavu, že spotrebiteľ o povahe neprijateľnej zmluvnej podmienky nevedel?
2. Ak je právna úprava premlčania práva spotrebiteľa v trojročnej objektívnej dobe aj napriek jeho nevedomosti v súlade s článkom 47 Charty a princípom efektivity, potom sa pre tento prípad predkladajúci súd pýta, či:

Odporuje článku 47 Charty a princípu efektivity taká vnútroštátna prax, podľa ktorej je na spotrebiteľovi dôkazné bremeno preukázať na súde vedomosť osôb konajúcich za veriteľa, že veriteľ porušuje práva spotrebiteľa, v danej veci vedomosť o tom, že neuvedením správnej [RPMN] veriteľ poruší zákonné pravidlo, a tiež vedomosť, že v takomto prípade je úver bezúčinný, a že prijatím úrokov sa veriteľ bezdôvodne obohatí?

3. Ak je odpoveď na [druhú otázku] negatívna, potom u koho na strane veriteľa z osôb, akými sú konatelia, spoločníci a obchodní zástupcovia veriteľa má spotrebiteľ povinnosť preukázať vedomosť podľa [druhej otázky]?
4. Ak je odpoveď na [druhú otázku] negatívna, aká intenzita vedomosti je postačujúca na dosiahnutie cieľa, ktorým je dokázanie úmyslu [veriteľa] porušiť predmetné pravidlá na finančnom trhu?

B.

5. Bránia účinky smerníc a k nim príslušná judikatúra Súdneho dvora Európskej únie ako rozsudky z 19. apríla 2016, DI (C-441/14, EU:C:2016:278); z 5. októbra 2004, Pfeiffer a i. (C-397/01 až C-403/01, EU:C:2004:584, body 113 a 114); z 19. januára 2010, Küçükdeveci, (C-555/07, EU:C:2010:21, bod 48); z 15. apríla 2008, Impact (C- 268/06, EU:C:2008:223, bod 100); z 24. januára 2012, Dominguez (C-282/10, EU:C:2012:33, body 25 a 27), ako aj z 15. januára 2014, Association de médiation sociale (C-176/12, EU:C:2014:2, bod 38), takej vnútroštátnej praxi, podľa ktorej k záveru o eurokonformnom výklade dospel vnútroštátny súd bez použitia výkladových metód a bez náležitého zdôvodnenia?
6. Ak po použití výkladových metód, akými sú najmä teleologický výklad, autentický výklad, historický výklad, systematický výklad, logický výklad (metóda *a contrario*, metóda *reductio ad absurdum*) a po použití vnútroštátneho poriadku ako celku s cieľom dosiahnuť cieľ v článku 10 ods. 2 písm. h) a i) smernice 2008/48... dospeje súd k záveru, že eurokonformný výklad smeruje k stavu *contra legem*, je v takom prípade, porovnávajúc napríklad vzťahy pri diskriminácii alebo ochrane zamestnancov, možné priznať uvedenému ustanoveniu [tejto] smernice na účely ochrany podnikateľov voči spotrebiteľom pri úverových vzťahoch priamy účinok a ponechať ako neuplatnené euronekonformné ustanovenie zákona?“

O prejudiciálnych otázkach

O právomoci Súdneho dvora a prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 32 V prvom rade Profi Credit Slovakia vyjadruje pochybnosti, pokiaľ ide o riadny priebeh konania, v ktorom vnútroštátny súd podal svoj návrh na začatie prejudiciálneho konania, pričom tvrdí, že nemala možnosť vopred sa vyjadriť k dôvodom prerušenia konania.
- 33 V tejto súvislosti je však potrebné pripomenúť, že v rámci konania podľa článku 267 ZFEÚ, ktoré je založené na jasnom rozdelení úloh medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdny dvorom, skutočnosť, že prejudiciálna otázka týkajúca sa práva Únie bola prípadne položená bez predchádzajúcej kontradiktórnej diskusie, nebráni tomu, aby bolo možné obrátiť sa s touto otázkou na Súdny dvor, a v každom prípade Súdny dvor neprináleží preverovať, či bolo rozhodnutie o podaní návrhu na začatie prejudiciálneho konania prijaté v súlade s vnútroštátnymi pravidlami organizácie súdov a súdnych konaní (pozri v tomto zmysle rozsudok z 30. apríla 2020, Blue Air – Airline Management Solutions, C-584/18, EU:C:2020:324, body 39 až 41 a citovanú judikatúru).
- 34 V druhom rade Profi Credit Slovakia tvrdí, že otázky položené vnútroštátnym súdom nie sú prípustné, a to jednak z dôvodu, že sa netýkajú ani výkladu ustanovení práva Únie harmonizujúcich vnútroštátne pravidlá premlčania, ani účinkov smerníc, ďalej z dôvodu, že článok 51 Charty obmedzuje jej pôsobnosť na situácie, v ktorých členské štáty vykonávajú právo Únie, a napokon z dôvodu, že tieto otázky nie sú potrebné na rozhodnutie sporu vo veci samej.

- 35 Slovenská vláda tvrdí, že prvá otázka je neprípustná, pretože nespĺňa požiadavky odôvodnenia uvedené v článku 94 písm. c) Rokovacieho poriadku Súdneho dvora. Podľa tejto vlády z toho vyplýva, že nie je potrebné zaoberať sa tromi otázkami položenými v nadväznosti na prvú otázku. V každom prípade tretia a štvrtá otázka podľa nej nepatria do právomoci Súdneho dvora, keďže sa týkajú výkladu pravidiel vnútroštátneho práva. Okrem toho piata a šiesta otázka nie sú podľa slovenskej vlády potrebné na vyriešenie sporu vo veci samej, keďže Súdnemu dvoru neprináleží rozhodnúť, či eurokonformný výklad predmetných ustanovení slovenského vnútroštátneho práva je alebo nie je možný, pričom navyše existuje iný právny základ umožňujúci priamo vyhovieť žalobe.
- 36 Pokiaľ ide v tejto súvislosti o prvú a druhú prejudiciálnu otázku, je potrebné konštatovať, že sa v podstate týkajú výkladu článku 47 Charty v spojení so zásadou efektivity práva Únie.
- 37 Podľa článku 51 ods. 1 Charty sú jej ustanovenia určené pre členské štáty výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie, pričom podľa ustálenej judikatúry pojem „vykonanie práva Únie“ v zmysle uvedeného ustanovenia predpokladá existenciu súvisu medzi aktom práva Únie a dotknutým vnútroštátnym opatrením, ktorý presahuje podobnosť dotknutých oblastí alebo nepriame vplyvy jednej oblasti na inú, vzhľadom na kritériá posúdenia vymedzené Súdny dvorom (pozri v tomto zmysle rozsudky z 22. januára 2020, *Baldonado Martín*, C-177/18, EU:C:2020:26, body 57 až 59, ako aj zo 16. júla 2020, *Adusbef a i.*, C-686/18, EU:C:2020:567, body 51 a 52).
- 38 Okrem toho z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že prináleží iba vnútroštátnemu súdu, ktorý prejednáva spor a ktorý nesie zodpovednosť za následné súdne rozhodnutie, aby so zreteľom na osobitosti veci posúdil tak potrebu rozhodnutia v prejudiciálnom konaní na vydanie svojho rozsudku, ako aj relevantnosť otázok, ktoré kladie Súdnemu dvoru a vo vzťahu ku ktorým platí prezumpcia relevantnosti. Z toho vyplýva, že ak sa otázky týkajú výkladu alebo platnosti pravidla práva Únie, Súdny dvor je v zásade povinný rozhodnúť s výnimkou prípadu, ak sa javí, že požadovaný výklad nemá nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, ak ide o hypotetický problém alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými ani právnymi podkladmi potrebnými na užitočnú odpoveď na uvedené otázky (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 16. júla 2020, *Facebook Ireland a Schrems*, C-311/18, EU:C:2020:559, bod 73, ako aj z 8. októbra 2020, *Union des industries de la protection des plantes*, C-514/19, EU:C:2020:803, body 28 a 29).
- 39 V prejednávanej veci v prvých dvoch otázkach, ktoré položil vnútroštátny súd, nepochybne nie sú okrem Charty uvedené nijaké iné akty práva Únie. Z odôvodnenia uvedeného v návrhu na začatie prejudiciálneho konania však vyplýva, že je tu jasne a dostatočne preukázaná súvislosť medzi pravidlami premlčania uvedenými v § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktoré sú uplatniteľné na žalobu podanú spotrebiteľom, akým je žalobca vo veci samej, a ustanoveniami sekundárneho práva Únie, ktorých cieľom je zabezpečiť ochranu spotrebiteľov.
- 40 Vnútroštátny súd sa totiž konkrétne pýta, či tieto vnútroštátne pravidlá môžu nielen zasiahnuť do práva na účinný prostriedok nápravy zakotveného v článku 47 Charty, ale aj narušiť plný účinok ustanovení týkajúcich sa nekalých podmienok, ktoré sú uvedené v smernici 93/13, a ustanovení týkajúcich sa spotrebiteľských úverov, ktoré sú uvedené v smernici 2008/48.
- 41 Inými slovami, ako uviedol generálny advokát v bodoch 31 až 33 a 52 svojich návrhov, vnútroštátny súd sa vo svojich prvých dvoch otázkach snaží získať objasnenie, aby mohol rozhodnúť o tom, či sú vnútroštátne ustanovenia týkajúce sa premlčacích lehôt uplatniteľných na žalobu podanú v oblasti spotrebiteľských zmlúv v súlade so smernicami 93/13 a 2008/48.
- 42 Prvé dve otázky sú preto prípustné.

- 43 Pokiaľ ide o tretiu a štvrtú prejudiciálnu otázku, je potrebné uviesť, že tieto otázky sa v podstate týkajú dôkazu o úmyselnom charaktere bezdôvodného obohatenia, ktorý sa vyžaduje na to, aby sa mohla uplatniť desaťročná premlčacia lehota stanovená v § 107 ods. 2 *in fine* Občianskeho zákonníka, a konkrétnejšie určenia osôb, v prípade ktorých sa takýto úmysel musí preukázať, ako aj úroveň vedomosti, ktorú tieto osoby musia mať v tomto ohľade.
- 44 V tejto súvislosti je potrebné konštatovať, že ani znenie týchto dvoch otázok, ani s nimi súvisiace dôvody návrhu na začatie prejudiciálneho konania neobsahujú prvky, ktoré by mohli preukázať súvislosť medzi týmito otázkami a akýmkoľvek ustanovením práva Únie. Pritom potreba dospieť k výkladu práva Únie, ktorý by bol užitočný pre vnútroštátny súd, vyžaduje, aby vnútroštátny súd náležite dodržal požiadavky týkajúce sa obsahu návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktoré sú výslovné uvedené v článku 94 rokovacieho poriadku, o ktorom sa predpokladá, že ho vnútroštátny súd pozná. Je teda nevyhnutné, ako pod sankciou neprípustnosti stanovuje uvedený článok 94, aby návrh na začatie prejudiciálneho konania obsahoval jednak stručné zhrnutie relevantných skutočností, alebo aspoň zhrnutie skutkového stavu, z ktorého vychádzajú prejudiciálne otázky, a jednak uvedenie dôvodov, pre ktoré sa vnútroštátny súd rozhodol položiť otázku o výklade alebo platnosti určitých ustanovení práva Únie, ako aj súvislosť, ktorú vnútroštátny súd vidí medzi týmito ustanoveniami a vnútroštátnou právnou úpravou uplatniteľnou v spore vo veci samej (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. apríla 2018, *Consorzio Italian Management a Catania Multiservizi*, C-152/17, EU:C:2018:264, body 21, 22 a 24, ako aj citovanú judikatúru).
- 45 Z toho vyplýva, že tretiu a štvrtú otázku položenú vnútroštátnym súdom Súdneho dvoru je potrebné považovať za neprípustnú, keďže návrh na začatie prejudiciálneho konania neobsahuje dostatočné odôvodnenie na to, aby Súdny dvor mohol poskytnúť užitočnú odpoveď na tieto dve otázky.
- 46 Napokon, pokiaľ ide o piatu a šiestu prejudiciálnu otázku, tvrdenia, ktoré uviedli Profi Credit Slovakia a slovenská vláda, nemôžu postačovať na vyvrátenie prezumpcie relevantnosti týchto otázok v súlade s judikatúrou pripomenutou v bode 38 tohto rozsudku, keďže tieto otázky sa v podstate týkajú spôsobov takého výkladu vnútroštátnych právnych pravidiel uplatniteľných na spor vo veci samej, ktorý bude v súlade s právom Únie, a to osobitne pokiaľ ide o článok 10 ods. 2 písm. h) a i) smernice 2008/48, tak ako ho vykladá Súdny dvor.
- 47 Za týchto podmienok dôvod neprípustnosti, ktorý slovenská vláda zakladá na existencii iného právneho základu, a to nepresného uvedenia RPMN v predmetnej zmluve, ktorý podľa nej umožňuje vyhovieť žalobe vo veci samej bez preskúmania nesplnenia povinnosti uviesť rozpis jednotlivých splátok úveru podľa istiny, úrokov a ďalších poplatkov, ktoré znáša dlžník, nemôže v žiadnom prípade uspieť. V tejto súvislosti je jednak potrebné uviesť, že Súdny dvor už zamietol podobné tvrdenie v rozsudku z 5. septembra 2019, *Pohotovosť* (C-331/18, EU:C:2019:665, body 35 a 38), a jednak, že existujúce rozdiely medzi konaním vo veci samej a konaním vo veci, v ktorej bol vydaný uvedený rozsudok, na ktoré sa odvoláva táto vláda, neodôvodňujú použitie iného riešenia, než je takéto zamietnutie.
- 48 Z vyššie uvedeného vyplýva, že piata a šiesta otázka sú prípustné.

O prvej otázke

- 49 Na úvod je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvoru v rámci konania na základe spolupráce medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdny dvorom zakotveného v článku 267 ZFEÚ prislúcha Súdnemu dvoru poskytnúť vnútroštátnemu súdu odpoveď potrebnú na rozhodnutie vo veci, ktorú prejednáva. Z tohto hľadiska Súdnemu dvoru prináleží v prípade potreby preformulovať otázky, ktoré sú mu položené (pozri najmä rozsudky zo 17. decembra 2015, *Neptune Distribution*, C-157/14, EU:C:2015:823, bod 33, a z 25. novembra 2020, *Banca B.*, C-269/19, EU:C:2020:954, bod 24).

- 50 Hoci v prejednávanej veci vnútroštátny súd z formálneho hľadiska obmedzil svoju prvú otázku na výklad článku 47 Charty, táto okolnosť nebráni tomu, aby Súdny dvor poskytol vnútroštátnemu súdu všetky prvky výkladu, ktoré môžu byť užitočné na rozhodnutie vo veci samej, a aby zo všetkých informácií poskytnutých týmto súdom, a najmä z odôvodnenia rozhodnutia vnútroštátneho súdu, abstrahoval tie prvky práva Únie, ktoré si vyžadujú výklad vzhľadom na predmet sporu (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 17. decembra 2015, Neptune Distribution, C-157/14, EU:C:2015:823, bod 34, a z 8. mája 2019, PI, C-230/18, EU:C:2019:383, bod 43).
- 51 V prejednávanej veci je potrebné prvú položenú otázku chápať tak, že jej cieľom je v podstate určiť, či sa má zásada efektivity vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm zaplatených neoprávnene na základe nekalých podmienok v zmysle smernice 93/13 alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice 2008/48, sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu.
- 52 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora v prípade neexistencie pravidiel Únie v danej oblasti prináleží vnútroštátnemu právnenému poriadku každého členského štátu, aby na základe zásady procesnej autonómie upravil procesné podmienky týkajúce sa žalôb určených na zaručenie ochrany práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Únie, avšak pod podmienkou, že nie sú menej výhodné ako procesné podmienky, ktoré upravujú podobné situácie podľa vnútroštátneho práva (zásada ekvivalencie), a nevedú k praktickému znemožneniu alebo nadmernému sťaženiu výkonu práv priznaných právom Únie (zásada efektivity) (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 16. júla 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 a C-259/19, EU:C:2020:578, bod 83, ako aj zo 6. októbra 2020, La Quadrature du Net a i., C-511/18, C-512/18 a C-520/18, EU:C:2020:791, bod 223, ako aj citovanú judikatúru).
- 53 Pokiaľ ide konkrétne o zásadu efektivity, o ktorú ako jedinú ide v prejednávanej veci, z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že každý prípad, v ktorom je nastolená otázka, či vnútroštátne procesné ustanovenie vedie k nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu výkonu práva Únie, sa musí skúmať s prihliadnutím na postavenie tohto ustanovenia v celom konaní, jeho priebeh a jeho osobitosti na jednotlivých vnútroštátnych súdoch. Z tohto hľadiska je v prípade potreby potrebné zohľadniť zásady, ktoré sú základom vnútroštátneho súdneho systému, ako sú napríklad ochrana práva na obranu, zásada právnej istoty a požiadavka na riadny priebeh konania (pozri v tomto zmysle rozsudky z 15. marca 2017, Aquino, C-3/16, EU:C:2017:209, bod 53, ako aj z 9. júla 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générales, C-698/18 a C-699/18, EU:C:2020:537, bod 60).
- 54 Súdny dvor tiež spresnil, že povinnosť členských štátov zabezpečiť efektivitu práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Únie, zahŕňa, osobitne pokiaľ ide o práva vyplývajúce zo smernice 93/13, požiadavku účinnej súdnej ochrany zakotvenú tiež v článku 47 Charty, ktorá osobitne platí pre procesné podmienky žalôb založených na takýchto právach (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 17. júla 2014, Sánchez Morcillo a Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, bod 35, ako aj z 31. mája 2018, Sziber, C-483/16, EU:C:2018:367, bod 49).
- 55 S prihliadnutím na tieto skutočnosti je potrebné preskúmať, či také vnútroštátne pravidlo premlčania, aké je uvedené v bode 51 tohto rozsudku, možno považovať za zlučiteľné so zásadou efektivity, pričom toto preskúmanie sa musí týkať nielen dĺžky lehoty, o ktorú ide vo veci samej, ale aj podmienok jej uplatnenia, vrátane právnej skutočnosti zvolenej pre začatie jej plynutia (pozri v tomto zmysle rozsudok z 9. júla 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générales, C-698/18 a C-699/18, EU:C:2020:537, bod 61).
- 56 V prvom rade, pokiaľ ide o námietku premlčacej lehoty voči žalobám podaným spotrebiteľmi na uplatnenie práv, ktoré im vyplývajú z práva Únie, je potrebné uviesť, že takéto pravidlo nie je samo osebe v rozpore so zásadou efektivity, pokiaľ jeho uplatnenie v praxi neznemožňuje alebo nadmerne nestážuje výkon práv priznaných osobitne smernicami 93/13 a 2008/48.

- 57 Súdny dvor už totiž uznal, že ochrana spotrebiteľa nie je absolútna a že stanovenie primeraných lehôt na podanie žalôb pod hrozbou preklúzie v záujme právnej istoty je zlučiteľné s právom Únie (rozsudky z 9. júla 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générale, C-698/18 a C-699/18, EU:C:2020:537, bod 56, ako aj zo 16. júla 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 a C-259/19, EU:C:2020:578, bod 82, ako aj citovanú judikatúru).
- 58 Konkrétnejšie Súdny dvor už rozhodol, že článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13 nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že žaloba o určenie neplatnosti nekalej podmienky uvedenej v zmluve uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom sa nepremlčuje, a zároveň uplatňuje premlčaciu lehotu na žalobu o uplatnenie reštitučných účinkov tohto určenia, pričom musia byť dodržané zásady ekvivalencie a efektivity (pozri v tomto zmysle rozsudky z 9. júla 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générale, C-698/18 a C-699/18, EU:C:2020:537, bod 58, ako aj zo 16. júla 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 a C-259/19, EU:C:2020:578, bod 84).
- 59 V druhom rade pokiaľ ide o stanovenú dĺžku skúmanej premlčacej lehoty, ktorá je v tomto prípade tri roky, Súdny dvor rozhodol, že pokiaľ je táto lehota stanovená a vopred známa, zdá sa, že lehota v takomto rozsahu je v zásade dostatočná na to, aby dotknutému spotrebiteľovi umožnila pripraviť a podať účinný prostriedok nápravy, takže táto dĺžka sama osebe nie je nezlučiteľná so zásadou efektivity (pozri v tomto zmysle rozsudky z 9. júla 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générale, C-698/18 a C-699/18, EU:C:2020:537, body 62 a 64, ako aj zo 16. júla 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 a C-259/19, EU:C:2020:578, bod 87 a citovanú judikatúru).
- 60 Pokiaľ však ide v treťom rade o stanovený začiatok plynutia skúmanej premlčacej lehoty, za okolností, o aké ide vo veci samej, existuje nezanedbateľné riziko, že dotknutý spotrebiteľ sa počas stanovenej lehoty nebude dovolávať práv, ktoré mu priznáva právo Únie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. marca 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, bod 22 a citovanú judikatúru), v dôsledku čoho by sa ocitol v situácii, že by tieto práva nemohol uplatniť.
- 61 Z informácií poskytnutých vnútroštátnym súdom, a to najmä v rámci jeho prvej otázky, totiž vyplýva, že trojročná lehota stanovená v § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu, pričom k premlčaniu dôjde aj vtedy, keď spotrebiteľ nie je sám schopný posúdiť, či je zmluvná podmienka nekalá, alebo keď nevedel o nekalej povahe predmetnej zmluvnej podmienky.
- 62 V tejto súvislosti je potrebné zohľadniť znevýhodnené postavenie, v ktorom sa spotrebiteľia nachádzajú voči predajcom alebo dodávateľom, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a skutočnosť, že je možné, že spotrebiteľia nevedia o svojich právach vyplývajúcich zo smernice 93/13 alebo zo smernice 2008/48, prípadne že nepoznajú ich rozsah (pozri v tomto zmysle rozsudky z 9. júla 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générale, C-698/18 a C-699/18, EU:C:2020:537, body 65 až 67, ako aj zo 16. júla 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 a C-259/19, EU:C:2020:578, bod 90 a citovanú judikatúru).
- 63 Ako pritom v podstate uviedol generálny advokát v bodoch 71 až 73 svojich návrhov, zmluvy o úvere, akou je zmluva, o akú ide vo veci samej, sa vo všeobecnosti plnia počas dlhého obdobia, a preto, ak je udalosťou, na základe ktorej začína plynúť trojročná premlčacia lehota, akákoľvek platba uskutočnená dlžníkom, čo musí overiť vnútroštátny súd, nemožno vylúčiť, že prinajmenšom pre časť uskutočnených platieb môže dôjsť k uplynutiu premlčacej lehoty ešte predtým, než sa skončí platnosť zmluvy, takže takýto režim premlčania môže spotrebiteľom systematicky odopierať možnosť domáhať sa vrátenia platieb uskutočnených na základe zmluvných podmienok, ktoré sú v rozpore s uvedenými smernicami.

- 64 Preto je potrebné dospieť k záveru, že procesné podmienky, o aké ide vo veci samej, tým, že vyžadujú od spotrebiteľa, aby podal žalobu v lehote troch rokov od dátumu, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu, pričom k tomuto obohateniu môže dôjsť počas plnenia dlhodobej zmluvy, sú takej povahy, že môžu nadmerne sťažovať výkon práv, ktoré mu priznáva smernica 93/13 alebo smernica 2008/48, a teda že tieto podmienky sú v rozpore so zásadou efektivity (pozri analogicky rozsudky z 9. júla 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générale, C-698/18 a C-699/18, EU:C:2020:537, body 67 a 75, ako aj zo 16. júla 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 a C-259/19, EU:C:2020:578, bod 91).
- 65 Okrem toho ako uviedol generálny advokát v bodoch 87 a 89 svojich návrhov, úmysel predajcu alebo dodávateľa, ktorý využil zmluvnú podmienku považovanú za nekalú, nemá vo vzťahu k právam spotrebiteľov vyplývajúcim z ustanovení smernice 93/13 žiadny význam, a to isté platí aj pokiaľ ide o článok 10 ods. 2 smernice 2008/48. Preto spotrebiteľ nemôže mať na účely uplatnenia svojich práv vyplývajúcich z týchto ustanovení povinnosť preukazovať úmyselnú povahu konania príslušného predajcu alebo dodávateľa. Z toho vyplýva, že možnosť predĺžiť trojročnú premlčaciu lehotu pod podmienkou, že spotrebiteľ preukáže úmysel predajcu alebo dodávateľa, ako je stanovená v § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka, nemôže vyvrátiť konštatovanie uvedené v predchádzajúcom bode tohto rozsudku.
- 66 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy je na prvú otázku potrebné odpovedať tak, že zásada efektivity sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnene zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok v zmysle smernice 93/13 alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice 2008/48, sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu.

O druhej otázke

- 67 Keďže druhá otázka bola položená len pre prípad zápornej odpovede na prvú otázku, vzhľadom na kladnú odpoveď na prvú otázku nie je potrebné na ňu odpovedať.

O piatej a šiestej otázke

- 68 Svojou piatou a šiestou otázkou, ktoré je potrebné preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd Súdneho dvora v podstate pýta ako postupovať pri eurokonformnom výklade vnútroštátnej právnej úpravy vyhlásenej za nezlučiteľnú s požiadavkami vyplývajúcimi z článku 10 ods. 2 písm. h) a i) smernice 2008/48 tak, ako bol vyložený v rozsudku z 9. novembra 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842), v prípade, keď bola predmetná zmluva o úvere uzavretá pred vyhlásením uvedeného rozsudku a pred zmenou uvedenej vnútroštátnej úpravy vykonanou s cieľom dosiahnuť súlad s výkladom, ktorý bol v ňom prijatý.
- 69 V tejto súvislosti je potrebné spresniť, že Súdny dvor v bode 59 uvedeného rozsudku, ktorý sa týka § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 v znení uplatniteľnom v priebehu roka 2011, relevantnom aj v prejednávanej veci, vyložil článok 10 ods. 2 písm. h) a i) smernice 2008/48 v tom zmysle, že zmluva o úvere na dobu určitú stanovujúca amortizáciu istiny po sebe nasledujúcimi splátkami nemusí vo forme amortizačnej tabuľky spresňovať, aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie tejto istiny, pričom tieto ustanovenia v spojení s článkom 22 ods. 1 tejto smernice bránia tomu, aby členský štát stanovil takúto povinnosť vo svojej vnútroštátnej právnej úprave.

- 70 V rozsudku z 5. septembra 2019, Pohotovosť (C-331/18, EU:C:2019:665, bod 51), Súdny dvor potvrdil, že článok 10 ods. 2 písm. h) až j) uvedenej smernice v spojení s jej článkom 22 ods. 1 bráni vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej musí zmluva o úvere špecifikovať rozpis každej splátky určenej, podľa prípadu, na amortizáciu istiny, splatenie úrokov a ostatných nákladov.
- 71 Okrem toho je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry výklad právnej normy Únie, ktorý podá Súdny dvor, objasňuje a spresňuje význam a dosah tejto právnej normy tak, ako sa musí alebo by sa mala chápať a uplatňovať od okamihu, keď nadobudla účinnosť. Z toho vyplýva, že takto vykladaná právna norma môže a musí byť uplatňovaná súdom aj na právne vzťahy, ktoré vznikli a boli založené pred vydaním rozsudku týkajúceho sa žiadosti o výklad, ak sú okrem toho splnené podmienky, ktoré umožňujú predložiť príslušnému súdu spor týkajúci sa uplatňovania tejto právnej normy (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. septembra 2019, Pohotovosť, C-331/18, EU:C:2019:665, bod 53).
- 72 Preto vo veci samej prináleží vnútroštátnemu súdu, aby s použitím metód, ktoré uznáva vnútroštátne právo, vykladal slovenské ustanovenia uplatniteľné ku dňu uzavretia predmetnej zmluvy, teda k 30. máju 2011, v čo najväčšej možnej miere v súlade so smernicou 2008/48, ako ju vykladá rozsudok z 9. novembra 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842). Vnútroštátny súd nemôže vo veci samej platne zastávať názor, že sa nachádza v situácii, keď nie je možné vykladať vnútroštátne ustanovenie v súlade s právom Únie iba preto, že toto ustanovenie slovenské súdy v minulosti vykládali spôsobom, ktorý je nezlučiteľný s týmto právom (pozri v tomto zmysle rozsudky z 5. septembra 2019, Pohotovosť, C-331/18, EU:C:2019:665, body 54 a 55, ako aj z 5. marca 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, body 42 a 44).
- 73 Hoci je táto povinnosť konformného výkladu obmedzená všeobecnými právnymi zásadami, a to osobitne zásadou právnej istoty, v tom zmysle, že nemôže slúžiť ako základ pre výklad vnútroštátneho práva *contra legem*, vnútroštátne súdy vrátane tých, ktoré rozhodujú v poslednom stupni, musia v prípade potreby zmeniť ustálenú vnútroštátnu judikatúru, pokiaľ táto judikatúra vychádza z výkladu vnútroštátneho práva, ktorý je nezlučiteľný s cieľmi smernice (pozri v tomto zmysle rozsudky z 5. septembra 2019, Pohotovosť, C-331/18, EU:C:2019:665, bod 56, ako aj z 5. marca 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, body 43 a 45).
- 74 V prejednávanej veci je potrebné uviesť, že Súdny dvor už v rozsudku z 5. septembra 2019, Pohotovosť (C-331/18, EU:C:2019:665, bod 57), rozhodol, že článok 10 ods. 2 a článok 22 ods. 1 smernice 2008/48, ako boli vyložené rozsudkom z 9. novembra 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842), sa majú uplatniť na zmluvu o úvere, o akú ide vo veci samej, ktorá bola uzatvorená pred vyhlásením druhého uvedeného rozsudku a pred zmenou vnútroštátnej právnej úpravy vykonanou s cieľom dosiahnuť súlad s výkladom, ktorý bol v ňom prijatý. Súdny dvor tým dospel k záveru o bezpredmetnosti subsidiárnych otázok vnútroštátneho súdu vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok z 5. septembra 2019, Pohotovosť (C-331/18, EU:C:2019:665), ktoré sa rovnako ako v prejednávanej veci týkali prípadných účinkov týchto ustanovení smernice 2008/48 na vzťah existujúci medzi jednotlivcami, ktorých sa týkal spor vo veci samej, za nepreukázaného predpokladu, že uvedená právna úprava by nemohla byť vykladaná v súlade s právom Únie.
- 75 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy je na piatu a šiestu otázku potrebné odpovedať tak, že článok 10 ods. 2 a článok 22 ods. 1 smernice 2008/48, ako boli vyložené rozsudkom z 9. novembra 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842), sa majú uplatniť na zmluvu o úvere, ktorá bola uzatvorená pred vyhlásením uvedeného rozsudku a pred zmenou vnútroštátnej právnej úpravy vykonanou s cieľom dosiahnuť súlad s výkladom, ktorý bol v ňom prijatý.

O trovách

- ⁷⁶ Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

- 1. Zásada efektivity sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnene zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok v zmysle smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu.**
- 2. Článok 10 ods. 2 a článok 22 ods. 1 smernice 2008/48, ako boli vyložené rozsudkom z 9. novembra 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842), sa majú uplatniť na zmluvu o úvere, ktorá bola uzatvorená pred vyhlásením uvedeného rozsudku a pred zmenou vnútroštátnej právnej úpravy vykonanou s cieľom dosiahnuť súlad s výkladom, ktorý bol v ňom prijatý.**

Podpisy